

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga. L. Sapiegos g. 15. LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2018-04-24 Nr. 4R-606-(117)

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO „DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2014 M. GRUODŽIO 19 D. NUTARIMO NR. 13P-167-(7.1.2) „DĖL PAVYZDINIO KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ VIRŠVALANDINĮ DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) teikia Teisėjų tarybai nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 13P-167-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas buvo teiktas derinti Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo bei Teismų administravimo komitetams (toliau – Komitetai) ir patikslintas pagal gautas Komitetų narių pastabas.

Teisėjų tarybai teikiant svarstyti Projektą Administracijos 2018 m. vasario 20 d. rašte Nr. 4R-286-(1.17) „Dėl Teisėjų tarybos nutarimo pakeitimo projekto pateikimo“ buvo nurodytos aplinkybės, lėmusios poreikį keisti galiojančią tvarką, bei išdėstyti esminiai siūlomi pakeitimai: 1) teisėjų viršvalandžių fiksavimo ir kompensavimo už juos tvarkos atsisakymas; 2) rekomendacijų dėl budėjimo teisme (ne namuose) įtvirtinimas; 3) rekomendacijų dėl posėdžių sekretorių ir vertėjų darbo organizavimo nustatymas; 4) kompensavimo už budėjimus būdų numatymas (pridedama).

Teisėjų taryba 2018 m. vasario 23 d. posėdyje protokoliniu nutarimu pritarė Projekto esminėms nuostatomis ir Projektas buvo išsiųstas derinti teismams. Gautos pastabos išanalizuotos ir įvertintos, vertinimo argumentai išdėstyti pridedamoje derinimo pažymoje.

Atkreiptinas dėmesys į šiuos, pagal teismų pateiktas pastabas ir siūlymus, atliktus Projekto patikslinimus:

1) Projekto 7 punkte numatyta alternatyva duomenis apie teisėjų budėjimą, darbą poilsio ir švenčių dienomis įrašyti arba į Papildomą žiniaraštį, arba ir į bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį. Tikslinimas atliktas įvertinus praktinį nuostatų įgyvendinimą kai kuriuose teismuose;

2) Projekto 8 punkte atsisakyta nuostatų dėl Aprašo 10–11 punktuose numatyto kompensavimo būdo taikymo ir tais atvejais, kai teisėjas poilsio ar švenčių dieną išvyksta į komandiruotę, būna joje ir (ar) grįžta iš jos. Šių nuostatų atsisakyta atsižvelgus Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas) normas, pagal kurias už vykimą į komandiruotę ir / ar grįžimą iš jos taikoma 107 straipsnyje numatyta kompensavimo tvarka, o ne ta, kuri reglamentuoja apmokėjimą už darbą poilsio ir švenčių dienomis, bei siekiant išvengti teisinio reguliavimo dubliavimo keliuose teisės aktuose, kadangi šiuo metu Administracija, vykdydama Teisėjų tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniu nutarimu suformuotą pavedimą, rengia Pavyzdinio Tarnybinių komandiruočių rengimo, jų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo projektą (šiuo metu vyksta vidinis derinimas, I-oje gegužės mėn. pusėje planuojama aprašą teikti derinti Komitetams);

3) įvertinus Darbo kodekso 144 straipsnio 5 dalies nuostatas, patikslinta Projekto 11–13 punktuose vartojama sąvoka „papildoma atostogų diena“ į „papildomas poilsio laikas“;

LIETUVOS
TEISMAI

4) Projekto 13 punkte, įvertinus dėl 7 punkto gautas pastabas, susijusias su žiniaraščio pildymu, taip pat nurodyta alternatyva, kad suteiktas papildomas poilsio laikas pažymimas arba Papildomame žiniaraštyje, arba bendrame teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštyje.

Pažymėtina, kad Projekto esminės nuostatos, kurioms 2018 m. vasario 23 d. posėdyje pritarė Teisėjų taryba, pagal teismų pastabas tikslintos / keistos nebuvo.

Keletas teismų teiktų pastabų buvo orientuotos į tai, kad jau yra nusistovėjusi tam tikra budėjimų organizavimo tvarka, patogiau budėti ne centriniuose rūmuose, ne sekmadienį ir pan. Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš Projekto parengimo tikslų – kiek įmanoma labiau suvienodinti teismų taikomą ikiteisminio tyrimo funkcijų atlikimo ne darbo metu organizavimo praktiką, įtvirtinti nuostatas, orientuotas į budėjimo organizavimą teismo patalpose ir kuo įmanoma trumpesnį laiką, Projekto nuostatos, kuriomis nustatoma rekomenduotina budėjimo organizavimo tvarka, nebuvo keista. Įvertinus Teisėjų tarybos teismams teiktas rekomendacijas dar iki teismų reorganizavimo, siūlytina palaikyti poziciją, kad kitokios (nei rekomenduojama) budėjimo tvarkos nustatymas teismuose galimas tik išimtiniais atvejais, kai tokį poreikį lemia objektyvios aplinkybės, tokios, kaip teismo rūmų veiklos teritorijoje veikiančių policijos areštinių, specializuotų įstaigų buvimo vieta, didelis atstumas nuo teismo rūmų iki centrinių rūmų ir pan.

Į pastabas dėl budėjimo namuose laiko prilyginimo darbo laikui bei galimybės už budėjimą namuose suteikti papildomą poilsio laiką, jį pridedant prie kasmetinių atostogų, taip pat nebuvo atsižvelgta, įvertinus galiojančias Lietuvos Respublikos darbo kodekso normas. Darbo kodekso 118 straipsnio 4 dalyje *expressis verbis* nustatyta, kad „darbuotojo buvimas ne darbovietėje, bet esant pasirengusiam atlikti tam tikrus veiksmus ar atvykti į darbovietę kilus būtinybei įprastiniu poilsio laiku (pasyvusis budėjimas namie), nelaikomas darbo laiku, išskyrus faktiškai atliktų veiksmų laiką“; Darbo kodekso 118 ir 144 straipsniai nenumato galimybės už budėjimą namuose gauti kompensacijos papildomomis atostogų dienomis ar suteikiant papildomą poilsio laiką. Manytina, kad nors į Projektą tiesiogiai Darbo kodekso normos neperkeltos, tačiau į jas tikslinga atsižvelgti, kad nebūtų nustatyta esminėms šio teisės akto nuostatoms prieštaraujanti tvarka, be to, kaip minėta, tikslas Projekte įtvirtinti nuostatas, orientuotas į budėjimo organizavimą būtent teismo patalpose.

Į pastabą, kad viršvalandžių fiksavimo bei kompensavimo už juos neturi būti atsisakoma, neatsižvelgta, įvertinus Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, kurioje ne kartą yra pažymėta, kad teisingumo vykdymo funkcija lemia išskirtinį konstitucinį teisėjo statusą ir teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų, taigi teisėjo darbo laikas vertintinas kaip nenormuotas. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Prezidentė pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Teismų įstatymo pakeitimo projektas), kurio 3 straipsniu siūloma papildyti Teismų įstatymą 44¹ straipsniu, jo 1 dalyje įtvirtinant, kad teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, išskyrus proceso įstatymuose nustatytus atvejus.

Pažymėtina, kad Projekto 10 ir 11 punktuose nustatyti koeficientai, iš kurių dauginant teisėjui mokamas didesnis darbo užmokestis arba pridedamas papildomas poilsio laikas, nustatyti įvertinus Darbo kodekso 144 straipsnio nuostatas bei atsižvelgus į minėtą Teismų įstatymo pakeitimo projektą, kurio 25 straipsniu siūloma pakeisti Teismų įstatymo 98 straipsnį, numatant, kad „Už budėjimo teisme poilsio dieną laiką – prie kasmetinių atostogų laiko pridedamas budėjimo poilsio dieną laikas, padaugintas iš pusantro, arba mokamas pusantro teisėjo atlyginimo dydžio užmokestis. Už budėjimo teisme švenčių dieną laiką – prie kasmetinių atostogų laiko pridedamas budėjimo teisme švenčių dieną laikas, padaugintas iš dviejų, arba mokamas dvigubo teisėjo atlyginimo užmokestis.“. Dėl šių priežasčių, manytina, nėra tikslinga atsižvelgti į pastabą, kad nustatyti koeficientai keistini, nes nėra patogūs taikyti praktiškai.

Atkreiptinas dėmesys, kad budėjimas teisme yra laikomas darbo laiku. Sistemiškai vertinant Darbo kodekso 118 straipsnio 2 dalies bei 144 straipsnio 1 dalies nuostatas bei Projekto 4 punkte pateiktus sąvokų apibrėžimus, darytina išvada, kad kompensavimui neturi reikšmės tai, ar

per nustatytą budėjimo teisme laiką teisėjui reikėjo atlikti kokius nors procesinius veiksmus, ar ne. Net jei tam tikrus veiksmus teisėjui reikėjo atlikti, tai nelaikytina „darbu poilsio ir švenčių dieną“, kadangi tai yra iš anksto pagal nustatytą grafiką numatytas budėjimo teisme laikas. Taigi, numačius budėjimą teisme nėra būtina atskirai žymėti budėjimo teisme laiko ir realiai atliktų procesinių veiksmų laiko, kas palengvina teismams tenkančią administracinę naštą. Pažymėtina ir tai, kad apmokėjimas už budėjimą teisme švenčių dieną yra toks pat, kaip už darbą švenčių ar poilsio dieną (dvigubas teisėjo atlyginimas). Skirtumas yra tik tokiu atveju, jei budima poilsio dieną (1,5 teisėjo atlyginimo). Nustatant kompensavimo tvarką, reikšminga įvertinti ir tai, kad esant budėjimui teisme teisėjas jau iš anksto žino, kad reikės budėti ir, kilus poreikiui, atlikti tam tikrus veiksmus, o darbu švenčių ar poilsio dieną laikytinas nesuplanuotas ir nenumatytas iš anksto darbo laikas, todėl dėl tokio darbo patiriamais nepatogumams ir suvaržymams kompensuoti yra numatoma skirtinga tvarka.

Pastebėtina, kad Projektu numatant tvarką, kuri teismams būtų privaloma, bei atsisakius nuostatų dėl viršvalandžių fiksavimo ir kompensavimo už juos, tikslinamas Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2), pavadinimas į Kompensavimo teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašą.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektu siūloma keisti, koreguoti daugiau kaip pusę jo punktų, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 83 punktu visas teisės aktas dėstomas nauja redakcija.

Priimtas Teisėjų tarybos nutarimas skelbtinas Teisės aktų registre.

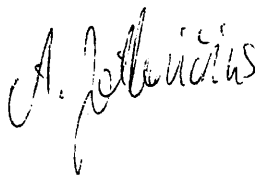
PRIDEDAMA: 1. Projektas, 4 lapai;

2. Projekto lyginamasis variantas, 5 lapai;

3. Derinimo pažyma, 12 lapų;

4. Administracijos 2018 m. vasario 20 d. raštas Nr. 4R-286-(1.17) „Dėl Teisėjų tarybos nutarimo pakeitimo projekto pateikimo“, 5 lapai.

Direktoriaus pavaduotojas,
atliekantis direktoriaus funkcijas

Antanas Jatkevičius

TEISĖJŲ TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2014 M. GRUODŽIO 19 D.
NUTARIMO NR. 13P-167-(7.1.2) „DĖL PAVYZDINIO
KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ VIRŠVALANDINĮ
DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI
BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PAKEITIMO**

2018 m.

d. Nr. 13P- -(7.1.2)
Vilnius

Siekdama, kad teismuose būtų tinkamai organizuojamas darbas ir užtikrinamas tiesioginių teismo funkcijų – teisingumo vykdymo – atlikimas, efektyviai naudojamos valstybės biudžeto lėšos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu, Teisėjų taryba **n u t a r i a:**

1. Pakeisti Pavyzdinį kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir jį išdėstyti nauja redakcija (pridedama).

2. Rekomenduoti teismams:

2.1. budėjimus teismuose organizuoti suderinus su policija, prokuratūra, budint teisme paprastai antrą poilsio dieną arba antrą šventinę dieną (jei iš eilės eina daugiau nei viena šventinė diena), jei objektyviai įmanoma, ne ilgiau 2–4 valandas;

2.2. budėjimus namuose poilsio ir švenčių dienomis organizuoti tik išimtiniais atvejais ir ne ilgiau 4 valandų per dieną;

2.3. organizuoti teismo posėdžių sekretorių ir vertėjų darbą poilsio bei švenčių dienomis ne tvirtinant iš anksto numatytą budėjimo grafiką, o teismo pirmininko įsakymu nustatant jiems darbą konkrečią poilsio ar šventinę dieną, atsižvelgus į iš anksto tvirtinamą teisėjų budėjimo grafiką.

Pirmininkas

Sekretorius

KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kompensavimo teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo apskaitos taip pat kompensavimo už šį darbą tvarką.

2. Pagal šį Aprašą nėra kompensuojama už Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose nurodytų teisėjo funkcijų, kurias buvo galima atlikti teismo vidaus tvarkos taisyklėse nustatytu darbo laiku, tačiau jos nebuvo atliktos iki pasibaigiant darbo dienai, atlikimą. Šis Aprašas netaikomas darbo organizavimo teismuose, nepakankamo teisėjų skaičiaus ar kitoms teisėjų darbo krūvio problemoms spręsti.

3. Siekdami efektyvaus teismo darbo organizavimo ir darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo, teismų pirmininkai bendradarbiaudami su kitomis institucijomis (policija, prokuratūra) turi imtis organizacinių priemonių, užtikrinančių, jog budėjimas būtų vykdomas kuo trumpesnę laiką, paprastai budint teisme sekmadieniais ar antrą iš eilės einančią šventinę dieną ir tik išimtiniais atvejais būtų budima namuose.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

Budėjimas – teisėjo buvimas teisme arba namuose pagal teismo pirmininko ar jo įgalioto teisėjo patvirtintą teisėjų budėjimo grafiką poilsio ir švenčių dienomis, kad būtų užtikrintas neatidėliotinų procesinių veiksmų, kurių negalima atlikti teismo vidaus tvarkos taisyklėse nustatytu darbo laiku, atlikimas.

Darbas poilsio ir švenčių dienomis – teismo pirmininko nustatyta tvarka teisėjo dirbamas darbas, atliekamas poilsio ar šventės dieną ne pagal teismo pirmininko ar jo įgalioto teisėjo nustatytą budėjimo grafiką ir šio darbo iš anksto nebuvo galima suplanuoti ir numatyti bei dėl teisinių ir (ar) faktinių kliūčių negalima šių veiksmų atlikti kitu laiku ar atidėti kitai dienai.

II. DARBO POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMO APSKAITA

5. Tikslus teisėjo pagal nustatytą tvarką dirbto darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo laikas žymimas šio Aprašo priede nurodytos formos Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo apskaitos žurnale (toliau – Žurnalas).

6. Informaciją apie darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimus Žurnale įrašo pats teisėjas. Teisėjo Žurnalo įrašuose nurodytą darbo laiką patvirtina teismo pirmininkas arba jo įgaliotas skyriaus pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas rezoliucija, pripažindamas, kad už įrašę nurodytą darbą kompensuotina šio Aprašo nustatyta tvarka. Teismo pirmininkas arba jo įgaliotas skyriaus pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas gali pareikalauti iš teisėjo pateikti papildomos informacijos apie Žurnale nurodytus procesinius veiksmus.

7. Teismo tarnautojas, atsakingas už bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymą, remdamasis Žurnalu kiekvieno mėnesio pabaigoje užpildo Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žiniaraštį (toliau – Papildomas žiniaraštis) ir prideda jį prie bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio arba duomenis apie budėjimą ir darbą

poilsio ir švenčių dienomis įrašo į bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas. Į Papildomą žiniaraštį arba bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį neįtraukiamas Žurnalo įrašuose nurodytas laikas, jei jis nėra patvirtintas teismo pirmininko arba jo įgalioto skyriaus pirmininko ar pirmininko pavaduotojo rezoliucija, pripažinus, kad įrašė nurodytas darbas nepriskirtinas darbui, už kurį kompensuojama šio Aprašo nustatyta tvarka.

III. KOMPENSAVIMAS UŽ DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ

8. Teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme, jų pasirinkimu, kompensuojama šio Aprašo 10 punkte nustatyta tvarka apmokant už šį darbą arba šio Aprašo 11 punkte nustatyta tvarka suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų.

9. Apskaičiuojant piniginės kompensacijos dydį bei suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų, budėjimas teisme prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose nelaikomas darbo laiku (išskyrus, atvykus į teismą, faktiškai atliktų veiksmų laiką) ir už jį kompensuojama šio Aprašo 12 punkte nustatyta tvarka.

10. Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme mokamos piniginės kompensacijos:

10.1. už darbą poilsio ir švenčių dieną bei budėjimą teisme švenčių dieną mokamas dvigubas teisėjo atlyginimas;

10.2. už budėjimą teisme poilsio dieną, mokama pusantro teisėjo atlyginimo.

11. Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme kompensuojama suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų ir mokant už jį teisėjui jo vidutinį darbo užmokesį (toliau – papildomas poilsio laikas):

11.1. budėjimo teisme švenčių dieną laikas bei darbo švenčių ar poilsio dieną laikas, padaugintas iš dviejų, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko;

11.2. budėjimo teisme poilsio dieną laikas, padaugintas iš pusantro karto, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko.

12. Už budėjimą namuose teisėjams kompensuojama išmokant 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio dydžio priemonę už 2 valandų budėjimą namuose.

13. Teisėjui suteiktas papildomas poilsio laikas pažymimas Papildomame žiniaraštyje arba bendrame teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas.

14. Per kalendorinius metus nepanaudotos papildomos atostogų dienos už tais metais dirbtą darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą yra perkeliamos į kitus kalendorinius metus.

15. Atleidžiant teisėją iš darbo už nepanaudotą papildomą poilsio laiką išmokama piniginė kompensacija. Jeigu teisėjui papildomas poilsio laikas nebuvo suteiktas daugiau kaip už vienus kalendorinius metus, kompensacija išmokama už visą nepanaudotą papildomą poilsio laiką. Ne vėliau kaip paskutinę teisėjo darbo dieną išmokamos piniginės kompensacijos už nepanaudotą papildomą poilsio laiką dydis nustatomas nepanaudotą papildomą poilsio laiko sumą padauginus iš teisėjo vidutinio darbo užmokesčio.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Už teisingą duomenų apie darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo tikslaus laiko pateikimą atsako teisėjai, o teisingą jų apskaitą – teismo pirmininkas.

Kompensavimo teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo priedas

(Žurnalo formos pavyzdys)

TEISĖJŲ DARBO POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMO APSKAITOS ŽURNALAS

Pildoma dirbant poilsio ir švenčių dienomis							
Eil. Nr.	Veiksmų, atliktų dirbant poilsio ir švenčių dienomis, aprašymas / budėjimai	Data	Laikas		Teisėjo vardas, pavardė	Parašas	Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens rezoliucija
			Atvykimas	Išvykimas			
1.							

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2014 M. GRUODŽIO 19 D. NUTARIMO NR. 13P-167-(7.1.2) „DĖL PAVYZDINIO KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ VIRŠVALANDINĮ DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2018 m. d. Nr. 13P- (7.1.2)
Vilnius

Siekdama, kad teismuose būtų tinkamai organizuojamas darbas ir užtikrinamas tiesioginių teismo funkcijų – teisingumo vykdymo – atlikimas, efektyviai naudojamos valstybės biudžeto lėšos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Pakeisti Pavyzdinį kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašą, patvirtintą Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir jį išdėstyti nauja redakcija (pridedama).

2. Rekomenduoti teismams:

2.1. budėjimus teismuose organizuoti suderinus su policija, prokuratūra, budint teisme paprastai antrą poilsio dieną arba antrą šventinę dieną (jei iš eilės eina daugiau nei viena šventinė diena), jei objektyviai įmanoma, ne ilgiau 2–4 valandas;

2.2. budėjimus namuose poilsio ir švenčių dienomis organizuoti tik išimtiniais atvejais ir ne ilgiau 4 valandų per dieną;

2.3. organizuoti teismo posėdžių sekretorių ir vertėjų darbą poilsio bei švenčių dienomis ne tvirtinant iš anksto numatytą budėjimo grafiką, o teismo pirmininko įsakymu nustatant jiems darbą konkrečią poilsio ar šventinę dieną, atsižvelgus į iš anksto tvirtinamą teisėjų budėjimo grafiką.

Pirmininkas

Sekretorius

PATVIRTINTA

Teisėjų tarybos 2018 m. _____

nutarimu Nr. 13P-____-(7.1.2)

PAVYZDINIS KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ VIRŠVALANDINĮ DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pavyzdinis Kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato pavyzdinę bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo apskaitos, taip pat kompensavimo už šį darbą tvarką.

2. Pagal šį Aprašą nėra kompensuojama už Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose nurodytų teisėjo funkcijų, kurias buvo galima atlikti teismo vidaus tvarkos taisyklėse nustatytu darbo laiku, tačiau jos nebuvo atliktos pasibaigus iki pasibaigiant darbo dienai, atlikimą. Šis Aprašas netaikomas darbo organizavimo teismuose, nepakankamo teisėjų skaičiaus ar kitoms teisėjų darbo krūvio problemoms spręsti.

3. Siekdami efektyvaus teismo darbo organizavimo ir darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo, teismų pirmininkai bendradarbiaudami su kitomis institucijomis (policija, prokuratūra) turi imtis organizacinių priemonių, užtikrinančių, jog budėjimas būtų vykdomas kuo trumpesni laiką, (paprastai budint teisme sekmadieniais ar antrą iš eilės einančią šventinę dieną) ir tik išimtiniais atvejais būtų budima namuose dirbamas viršvalandinis darbas ar darbas poilsio ir švenčių dienomis.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

Budėjimas – teisėjo buvimas teisme arba namuose pagal teismo pirmininko ar jo įgalioto teisėjo patvirtintą teisėjų budėjimo grafiką poilsio ir švenčių dienomis, kad būtų užtikrintas neatidėliotinų procesinių veiksmų, kurių negalima atlikti teismo vidaus tvarkos taisyklėse nustatytu darbo laiku, atlikimas.

Darbas poilsio ir švenčių dienomis – teismo pirmininko nustatyta tvarka teisėjo dirbamas darbas, atliekamas poilsio ar šventės dieną ne pagal teismo pirmininko ar jo įgalioto teisėjo nustatytą budėjimo grafiką ir šio darbo iš anksto nebuvo galima suplanuoti ir numatyti bei dėl teisinių ir (ar) faktinių kliūčių negalima šių veiksmų atlikti kitu laiku ar atidėti kitai dienai.

Viršvalandinis darbas – teismo pirmininko nustatyta tvarka teisėjo dirbamas darbas, kuris viršija per vieną darbo dieną dirbamų valandų skaičių ir šio darbo iš anksto nebuvo galima suplanuoti ir numatyti bei dėl teisinių ir (ar) faktinių kliūčių negalima šių veiksmų atlikti kitu laiku ar atidėti kitai dienai.

II. VIRŠVALANDINIO DARBO, DARBO POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMO APSKAITA

5. Tikslus teisėjo pagal nustatytą tvarką dirbtų viršvalandžių, dirbto darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo laikas žymimas šio Aprašo priede nurodytos formos Teisėjų viršvalandžių, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo apskaitos žurnale (toliau – Žurnalas).

6. Informaciją apie dirbtus viršvalandžius, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimus Žurnale įrašo pats teisėjas. Teisėjo Žurnalo įrašuose nurodytą darbo laiką patvirtina teismo pirmininkas arba jo įgaliotas skyriaus pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas rezoliucija, pripažindamas, kad už įrašę nurodytą darbą kompensuotina šio Aprašo nustatyta tvarka.

~~Duomenų teisingumą ir tikslumą užtikrina teisėjas. Teismo pirmininkas arba jo įgaliotas skyriaus pirmininkas ar pirmininko pavaduotojas gali pareikalauti iš teisėjo pateikti papildomos informacijos apie Žurnale nurodytus procesinius veiksmus.~~

7. Teismo tarnautojas, atsakingas už bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymą, remdamasis Žurnalu kiekvieno mėnesio pabaigoje užpildo Teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žiniaraštį (toliau – Papildomas žiniaraštis) ir prideda jį prie bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio **arba duomenis apie budėjimą ir darbą poilsio ir švenčių dienomis įrašo į bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas. Į Papildomą žiniaraštį arba bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį neįtraukiamas Žurnalo įrašuose nurodytas laikas, jei jis nėra patvirtintas teismo pirmininko arba jo įgalioto skyriaus pirmininko ar pirmininko pavaduotojo rezoliucija, pripažinus, kad įrašė nurodytas darbas nepriskirtinas darbui, už kurį kompensuojama šio Aprašo nustatyta tvarka.**

III. KOMPENSAVIMAS UŽ VIRŠVALANDINĮ DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ

8. Teisėjams už ~~viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme, jų pasirinkimu, kompensuojama šio Aprašo 9 10 punkte nustatyta tvarka apmokant už šį darbą arba šio Aprašo 10–14 punktuose~~ **11 punkte** nustatyta tvarka suteikiant **papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų dieną. Nurodytu būdu teisėjams kompensuojama ir tais atvejais, kai teisėjas poilsio ar švenčių dienomis išvyksta į tarnybines komandiruotes, būna joje ir (ar) grįžta iš jos.**

9. Apskaičiuojant pinigines kompensacijos dydį bei suteikiant **papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų, budėjimas teisme prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose nelaikomas darbo laiku (išskyrus, atvykus į teismą, faktiškai atliktų veiksmų laiką) ir už jį kompensuojama šio Aprašo 12 punkte nustatyta tvarka.**

~~9. Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą mokamos pinigines kompensacijos:~~

~~—— 9.1. už darbą poilsio ir švenčių dieną bei budėjimą švenčių dieną mokamas ne mažesnis kaip dvigubas teisėjo atlyginimas;~~

~~—— 9.2. už budėjimą poilsio dieną, kai viršijama Darbo kodekse nustatyta darbo laiko trukmė, ir viršvalandinį darbą mokama ne mažiau kaip pusantro teisėjo atlyginimo;~~

~~—— 9.3. už budėjimą poilsio dieną, kai nėra viršijama Darbo kodekse nustatyta darbo laiko trukmė, mokamas vidutinis teisėjo atlyginimas.~~

10. Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme mokamos pinigines kompensacijos:

10.1. už darbą poilsio ir švenčių dieną bei budėjimą teisme švenčių dieną mokamas dvigubas teisėjo atlyginimas;

10.2. už budėjimą teisme poilsio dieną, mokama pusantro teisėjo atlyginimo.

~~10. Apskaičiuojant pinigines kompensacijos dydį budėjimas teisme prilyginamas darbo laikui, o budėjimas namuose – ne mažiau kaip pusė darbo laiko.~~

11. Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme kompensuojama suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų ir mokant už jį teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį (toliau – papildomas poilsio laikas):

11.1. budėjimo teisme švenčių dieną laikas bei darbo švenčių ar poilsio dieną laikas, padaugintas iš dviejų, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko;

11.2. budėjimo teisme poilsio dieną laikas, padaugintas iš pusantro karto, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko.

~~11. Teisėjams, jų prašymu, už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą kompensuojama suteikiant per artimiausią kalendorinį mėnesį kitą poilsio dieną arba tą dieną pridedant prie kasmetinių atostogų ir mokant už tą dieną teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį (toliau – papildoma mokama poilsio diena):~~

~~11.1. už aštuonių valandų trukmės viršvalandinį darbą suteikiama viena papildoma mokama poilsio diena;~~

~~11.2. už budėjimą teisme bei darbą švenčių ar poilsio dieną, nesvarbu, kiek valandų tą dieną faktiškai teisėjas dirbo ar budėjo, tačiau neviršijant teisės aktuose nustatytos maksimalios leistinos šių darbų bei budėjimų trukmės, suteikiama viena papildoma mokama poilsio diena;~~

~~11.3. už dviejų dienų budėjimą namuose, nesvarbu, kiek valandų tomis dienomis faktiškai teisėjas budėjo, tačiau neviršijant teisės aktuose nustatytos maksimalios leistinos šių budėjimų trukmės, suteikiama viena papildoma mokama poilsio diena.~~

12. Už budėjimą namuose teisėjams kompensuojama išmokant 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio dydžio priemonę už 2 valandų budėjimą namuose.

~~12. 13. Teisėjui suteiktas papildomas mokama poilsio laikas diena pažymimas Papildomame žiniaraštyje arba bendrame teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas. Toks žymėjimas nedaro įtakos bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymui.~~

~~13. 14. Per kalendorinius metus nepanaudotos papildomos mokamos poilsio atostogų dienos už tais metais dirbtą viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą yra perkeliamos į kitus kalendorinius metus.~~

~~14. 15. Atleidžiant teisėją iš darbo už nepanaudotą as-papildomą as-mokamas-poilsio laiką dienas išmokama piniginė kompensacija. Jeigu teisėjui papildomas mokamos poilsio laikas dienos nebuvo suteiktos daugiau kaip už vienus kalendorinius metus, kompensacija išmokama už visą as nepanaudotą as-papildomą as-mokamas-poilsio laiką dienas. Ne vėliau kaip paskutinę teisėjo darbo dieną išmokamos piniginės kompensacijos už nepanaudotą as-papildomą as-mokamas-poilsio laiką dienas—dydis nustatomas nepanaudotą as-papildomą as-mokamas-poilsio laiko dienų sumą padauginus iš teisėjo vidutinio darbo dienos-užmokesčio.~~

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

~~15. 16. Už teisingą klaidingą duomenų apie dirbtų viršvalandžių, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimo tikslaus laiko pateikimą atsako teisėjai, o teisingą klaidingą jų apskaitą – teismo pirmininkas.~~

Pavyzdinio atlyginimo bei
Kompensavimo teisėjams už
viršvalandinį darbą bei darbą poilsio
ir švenčių dienomis **bei budėjimą**
tvarkos aprašo priedas

(Žurnalo formos pavyzdys)

TEISĖJŲ VIRŠVALANDŽIŲ, DARBO POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMO APSKAITOS ŽURNALAS

Pildoma dirbant viršvalandinį darbą							Pildoma dirbant poilsio ir švenčių dienomis							
Eil. Nr.	Veiksmų, atliktų dirbant viršvalandinį darbą, aprašymas	Viršvalandinio darbo pradžią ir pabaigą		Teisėjo vardas, pavardė	Parašas	Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens rezoliucija	Eil. Nr.	Veiksmų, atliktų dirbant poilsio ir švenčių dienomis, aprašymas / budėjimai	Data	Laikas		Teisėjo vardas, pavardė	Parašas	Teismo pirmininko ar jo įgalioto asmens rezoliucija
		Data	Laikas							Atvykimas	Išvykimas			
		Pradžią	Pabaigą											
1.							1.							

DERINIMO PAŽYMA

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS 2014 M. GRUODŽIO 19 D. NUTARIMO NR. 13P-167-(7.1.2) „DĖL PAVYZDINIO KOMPENSAVIMO TEISĖJAMS UŽ VIRŠVALANDINĮ DARBĄ, DARBĄ POILSIO IR ŠVENČIŲ DIENOMIS BEI BUDĖJIMĄ TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), atlikusi Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2) (toliau – ir Aprašas), nuostatų taikymo Lietuvos Respublikos teismuose praktikos analizę, įvertinusi teismų atsiliepimus dėl Aprašo taikymo problemų ir atsižvelgusi į tai, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos darbo kodekso nuostatos, kuriomis pakeistas viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų teisinis reglamentavimas ir kompensavimo už tokį darbą tvarka, parengė Teisėjų tarybos nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 13P-167-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas buvo teiktas derinti Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo bei Teismų administravimo komitetams ir patikslintas pagal gautas pastabas. Projekto esminėms nuostatomis 2018 m. vasario 23 d. posėdyje pritarė Teisėjų taryba. Projektas buvo išsiųstas derinti teismams, iš kurių gautos pastabos užfiksuotos ir įvertintos šioje derinimo pažymoje.

Nr.	Pastabas pateikęs teismo pirmininkas	Pastabos, siūlymai	Pastabų, pasiūlymų įvertinimas
Projekto (Teisėjų tarybos nutarimo) 2.1 papunktis: „Rekomenduoti teismams: budėjimus teismuose organizuoti suderinus su policija, prokuratūra, budint teisme paprastai antrą poilsio dieną arba antrą šventinę dieną (jei iš eilės eina daugiau nei viena šventinė diena), jei objektyviai įmanoma, ne ilgiau 2–4 valandas;“.			
1.	Klaipėdos apylinkės teismas	Dėl Nutarimo 2.1 papunkčio „Atkreiptinas dėmesys, kad nustatant tokį laikotarpį reikia įvertinti aplinkybes, kad teisėjas bei teismo posėdžių sekretorius ar vertėjas turi ne tik spėti priimti skambutį, bet atvykti į teismą ir atlikti procesinius veiksmus. Nemanytina, kad objektyviai įmanoma per 2 val.“.	Neatsižvelgti. Teisėjų taryba 2017 m. spalio 31 d. raštu Nr. 36P-203-(7.1.9) teikė teismams rekomendaciją nuo 2018 m. sausio 1 d. ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančių teisėjų budėjimą savaitgaliais ir švenčių dienomis organizuoti apylinkių teismų <i>centrinuose rūmuose</i> . Nuosekliai laikantis pozicijos, Projekte taip pat teikiama rekomendacija teismams numatyti budėjimą teismo patalpose. Tokiu atveju, 2-4 val. procesiniams veiksmams atlikti, tikėtina, būtų pakankamas laikas. Pastebėtina, kad, Teisėjų tarybos vertinimu, atskirais atvejais kitoks ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančių teisėjų darbo organizavimas nustatytinas esant poreikiui

			dėl objektyvių aplinkybių (pvz., teismo rūmų teritorijoje veikiančios specializuotos įstaigos, kurių veikla turi įtakos ikiteisminio tyrimo veiksmų skaičiui) ir tokie atvejai turėtų būti išimtiniai.
Projekto 3 punktas: „Siekdami efektyvaus teismo darbo organizavimo ir darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo, teismų pirmininkai bendradarbiaudami su kitomis institucijomis (policija, prokuratūra) turi imtis organizacinių priemonių, užtikrinančių, jog budėjimas būtų vykdomas kuo trumpesnę laiką, paprastai budint teisme sekmadieniais ar antrą iš eilės einančią šventinę dieną ir tik išimtiniais atvejais būtų budima namuose.“			
2.	Klaipėdos apylinkės teismas	„Atsižvelgiant į Klaipėdos apylinkės teisme susiklosčiusią praktiką, budėjimas vykdomas šeštadieniais ir esant būtinybei švenčių dieną. Iki šiol nesusidūre su problemomis ir būtinybe budėti sekmadieniais. Todėl tikslintina sąvoka, paliekant galimybę teismams susiderinus su kitomis institucijomis patiems nusistatyti šeštadienį ar sekmadienį paprastai budima.“.	<p>Neatsižvelgti.</p> <p>Jau minėtame Teisėjų tarybos 2017 m. spalio 31 d. rašte Nr. 36P-203-(7.1.9) teismams ne tik rekomenduota budėjimą savaitgaliais ir švenčių dienomis organizuoti apylinkių teismų centriniuose rūmuose, bet ir pasiūlyta apylinkių teismų centrinių rūmų vadovams ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančių teisėjų budėjimo savaitgaliais ir švenčių dienomis pokyčius aptarti su teritoriniais prokuratūros, policijos padaliniais suderinant institucijoms tinkamiausią konkretų teisėjų budėjimo savaitgaliais ir švenčių dienomis laiką. Teisėjų taryba 2017 m. spalio 31 d. raštu Nr. 36P-202-(7.1.9) taip pat informavo Generalinę prokuratūrą ir Policijos departamentą apie rekomenduotus ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančių teisėjų apylinkių teismuose veiklos organizavimo pokyčius nuo 2018 m. sausio 1 d.</p> <p>Projekto 3 punkto nuostata dėl rekomenduotinos budėjimo tvarkos siūloma, atsižvelgus į minėtas Teisėjų tarybos teiktas rekomendacijas, neapribojant galimybės nustatyti kitą budėjimo dieną, jei būtų tinkamai užtikrintas ikiteisminio tyrimo veiksmų atlikimas ir efektyvus bendradarbiavimas su teisėsaugos institucijomis. Taigi, jeigu teisme yra nusistovėjusi praktika, tvarka buvo suderinta su kitomis institucijomis ir nekyla sunkumų užtikrinti efektyvų bendradarbiavimą,</p>

			imperatyvas ją keisti nenumatytas.
<p>Projekto 7 punktą: „Teismo tarnautojas, atsakingas už bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymą, remdamasis Žurnalu kiekvieno mėnesio pabaigoje užpildo Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žiniaraštį (toliau – Papildomas žiniaraštis) ir prideda jį prie bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio. Į Papildomą žiniaraštį neįtraukiamas Žurnalo įrašuose nurodytas laikas, jei jis nėra patvirtintas teismo pirmininko arba jo įgalioto skyriaus pirmininko ar pirmininko pavaduotojo rezoliucija, pripažinus, kad įrašė nurodytas darbas nepriskirtinas darbui, už kurį kompensuojama šio Aprašo nustatyta tvarka.“.</p>			
3.	Klaipėdos apylinkės teismas	<p>„Aprašo 7 punkte numatytas Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žiniaraštis, kuris yra perteklinis apskaitant darbo laiką. Mūsų teisme duomenys iš Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žurnalo perkeliama į pagrindinį ir vienintelį teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį, taip išsaugant reikiamą informaciją viename dokumente. Taip pat pažymėtina, kad naujai įdiegta darbo užmokesčio programa, taip pat neturi papildomų žiniaraščių, kurie darbo laiko apskaitai neteikia jokios pridėtinės vertės. Siūlytina atsisakyti papildomo žiniaraščio arba palikti teismams galimybę pasirinkti, ar reikalingas nurodytas papildomas žiniaraštis.“.</p>	<p>Atsižvelgti iš dalies.</p> <p>Darbo kodekso 120 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbdavys privalo tvarkyti darbuotojų darbo laiko apskaitą, išskyrus darbuotojų, dirbančių nekintančios darbo dienos (pamainos) trukmės ir nekintančio darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu. Taigi, teoriškai, gali būti tokia situacija, kad bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio teisme gali nebūti. Dėl šios priežasties tikslinga palikti nuostatas, kad gali būti pildomas Papildomas žiniaraštis, kadangi jame yra fiksuojamas būtent toks darbo ar budėjimo laikas, kuris nukrypsta nuo įprasto teismo darbo laiko. Be to, gali būti, kad kai kuriems teismams yra patogiau turėti Papildomą žiniaraštį, kuriame atskirai užfiksuojamas numatytas budėjimo laikas bei realiai atliktų procesinių veiksmų laikas.</p> <p>Iš dalies atsižvelgus į pateiktą pasiūlymą, Projekto 7 punktą tikslintinas:</p> <p>„7. Teismo tarnautojas, atsakingas už bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymą, remdamasis Žurnalu kiekvieno mėnesio pabaigoje užpildo Teisėjų darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų žiniaraštį (toliau – Papildomas žiniaraštis) ir prideda jį prie bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio arba duomenis apie budėjimą ir darbą poilsio ir švenčių dienomis įrašo į bendrą</p>

			<p>teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas. Į Papildomą žiniaraštį arba bendrą teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštį neįtraukiamas Žurnalo įrašuose nurodytas laikas, jei jis nėra patvirtintas teismo pirmininko arba jo įgalioto skyriaus pirmininko ar pirmininko pavaduotojo rezoliucija, pripažinus, kad įrašė nurodytas darbas nepriskirtinas darbui, už kurį kompensuojama šio Aprašo nustatyta tvarka.“.</p>
<p>Projekto 8 punktas: „Teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme, jų pasirinkimu, kompensuojama šio Aprašo 10 punkte nustatyta tvarka apmokant už šį darbą arba šio Aprašo 11 punkte nustatyta tvarka suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų. Nurodytu būdu teisėjams kompensuojama ir tais atvejais, kai teisėjas poilsio ar švenčių dienomis išvyksta į tarnybinių komandiruočių, būna joje ir (ar) grįžta iš jos.“</p>			
4.	Vilniaus apygardos teismas	<p>„Punktas dėl komandiruotės galėtų būti tikslintinas, nes: Darbo kodekso 107 straipsnio 4 dalyje reglamentuotas kelionės iš / į komandiruočių po darbo valandų ar poilsio ar švenčių dienomis kompensavimo mechanizmas. Nurodytu atveju darbuotojas (teisėjas) turi teisę į tokios pačios trukmės poilsį pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų, paliekant darbuotojo darbo užmokestį, DK 144 str. 4 d. ir 5 d. netaikytinos ir šis laikas neapmokamas kaip viršvalandžiai. Jei 8 punktas liktų toks, koks yra projekte, tada teisėjams už kelionės laiką iš / į komandiruočių kompensuojama 10 punkte nustatyta tvarka, kuri neatitinka Darbo kodekso 107 str. 4 d. numatyto kompensavimo mechanizmo. Atkreiptinas dėmesys į DK 107 straipsnio 5 dalį, kuri yra aktuali, kai komandiruotės yra ilgalaikės (pvz., keli mėnesiai, pusė metų). Apraše galėtų būti apibrėžta, kad kompensuojama tik ta apimtimi, kiek teisėjas, būdamas komandiruotėje, pagal iš anksto suderintą mokymų programą, dirbo poilsio ir švenčių dienomis.“.</p>	<p>Atsižvelgti iš dalies.</p> <p>Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 patvirtintų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių 2.1 punkte nustatyta, kad tarnybine komandiruočiu laikomas valstybės politiko arba valstybės pareigūno, arba <u>teisėjo</u>, arba valstybės tarnautojo, arba darbuotojo, dirbančio pagal darbo sutartį, išvykimas ne trumpiau kaip vienai darbo dienai (išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių aplinkybių komandiruotė turi vykti poilsio ir (arba) švenčių dienomis) iš nuolatinės darbo vietos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens siuntimu <u>atlikti darbo funkcijų, vykdyti tarnybinio pavidimo ar tobulinti kvalifikacijos</u>.</p> <p>Darbo kodekso 107 straipsnio 4 dalyje reglamentuota kompensavimo tvarka, kai kelionė vyko po darbo dienos valandų, poilsio ar švenčių dieną: „Jeigu kelionė vyko po darbo dienos valandų, poilsio ar švenčių dieną, darbuotojas turi teisę į tokios pačios trukmės poilsį pirmą darbo dieną po kelionės arba šis poilsio laikas pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko, paliekant už</p>

			<p>ši poilsio laiką darbuotojo darbo užmokestį.“.</p> <p>Taigi, sutiktina su pastaba, kad už vykimą į komandiruotę ir/ar grįžimą iš jos turėtų būti taikoma kita kompensavimo tvarka, t. y. numatytoji Darbo kodekso 107 straipsnyje, o ne ta, kuri reglamentuoja apmokėjimą už darbą poilsio ir švenčių dienomis. Pažymėtina, kad Teisėjų tarybos 2017 m. gruodžio 15 d. protokoliniu nutarimu Nacionalinei teismų administracijai pavesta parengti, be kitų, Pavyzdinį Tarnybinių komandiruočių rengimo, jų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo projektą, kuriame turėtų būti detaliau reglamentuota kelionės į komandiruotę ir grįžimo iš jos laiko apskaita, kompensavimo už šį laiką tvarka bei numatyta kompensavimo už buvimą komandiruotėje poilsio ar švenčių dieną tvarka.</p> <p>Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta bei siekiant išvengti teisinio reguliavimo dubliavimo keliuose teisės aktuose, siūlytina Projekte atsisakyti nuostatų dėl kompensavimo teisėjams už komandiruotes. Pažymėtina, kad Projekte nepalikus aptartų nuostatų, už darbą komandiruotėje bei kelionės iš/į komandiruotę kompensavimui tiesiogiai būtų taikomos Darbo kodekso 107 bei 144 straipsnių nuostatos iki tol, kol būtų patvirtinta detali teismų (teisėjų) veiklos specifikai pritaikyta tvarka.</p> <p><i>Projekto 8 punktas tikslintinas:</i></p> <p>„8. Teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme, jų pasirinkimu, kompensuojama šio Aprašo 10 punkte nustatyta tvarka apmokant už šį darbą arba šio Aprašo 11 punkte nustatyta tvarka suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų. Nurodytu būdu teisėjams kompensuojama ir tais atvejais, kai teisėjas poilsio ar švenčių dienomis išvyksta į tarnybines komandiruotes, būna joje ir (ar) grįžta iš jos.“.</p>
--	--	--	---

Projekto 11 punktas: „Teisėjams, jų prašymu, už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą teisme kompensuojama suteikiant papildomą poilsio laiką prie kasmetinių atostogų ir mokant už jį teisėjui jo vidutinį darbo užmokestį (toliau – papildoma atostogų diena): 11.1. budėjimo teisme švenčių dieną laikas bei darbo švenčių ar poilsio dieną laikas, padaugintas iš dviejų, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko; 11.2. budėjimo teisme poilsio dieną laikas, padaugintas iš pusantro karto, pridedamas prie kasmetinių atostogų laiko.“			
5.	Kauno apylinkės teismo pirmininkas D. Kantaravičius	Dėl 11.2 papunkčio. Apskaityti teisėjo budėjimą teisme poilsio dieną įmanoma pagal žurnalą, tačiau šį darbo laiką dauginti iš 1,5 karto ir skaičiuoti poilsio dieną prie atostogų laiko bus gana painu. Juolab, kad budėjimas teisme bus apskaitytas pagal konkretaus procesinio veiksmo trukmę, pažymėtą teismo posėdžio protokole, pvz., kai posėdis truko 1 val. 32 min.	Neatsižvelgti. Darbo kodekso 144 straipsnio 3–4 dalyse taip pat numatyta, kad už atitinkamą darbą mokamas „ne mažesnis kaip pusantro darbuotojo darbo užmokesčio dydžio užmokestis“. Taigi tokio koeficiento taikymas pagrįstas įstatymiškai ir, tikėtina, jo taikymo praktika yra susiformavusi. Net ir taikant sveiko skaičiaus koeficientą, esant nelyginiam dirbtų valandų skaičiui, galutinis skaičius gali būti ne sveikas, pvz., jei procesinių veiksmų atlikimo laikas 1 val. 32 min., net ir padauginus iš 2 būtų 3 val. ir 4 min. Manytina, kad nuostatos turi būti taikomos teisėjo naudai ir gautas skaičius apvalinamas.
6.	Klaipėdos apylinkės teismas	Atkreiptinas dėmesys, kad ydinga sąvoka Aprašo 11 punkte „papildoma atostogų diena“. Darbo užmokesčio apskaitos programose nėra galimybės pridėti papildomą poilsio dieną prie kasmetinių atostogų, papildomą poilsio dieną paverčiant kasmetinių atostogų diena. Teisėjams net ir parašius prašymą papildomą poilsio laiką pridėti prie kasmetinių atostogų, konkrečiu atveju yra suteikiamas papildomas poilsio laikas ir atskirai kasmetinės atostogos	Atsižvelgti. Darbo kodekso 144 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad darbuotojo prašymu darbo poilsio ar švenčių dienomis laikas ar viršvalandinio darbo laikas, padauginti iš šio straipsnio 1–4 dalyse nustatyto atitinkamo dydžio, gali būti pridedami prie kasmetinių atostogų laiko. Iš šių nuostatų matyti, kad suteikiamas papildomas laikas prie atostogų, tačiau tai nėra „papildomos atostogų dienos. Atsižvelgus į tai, bei siekiant išvengti painiavos darbo laiko apskaitoje, sutiktina su pastaba ir Projekte sąvoka „papildoma atostogų diena“ keistina į „papildomas poilsio laikas“.
7.	Vilniaus apygardos teismas	Pastebėjimas dėl sąvokų: jei jų paisyti, tai papildomas poilsio laikas neturėtų būti tapatinams su papildoma atostogų diena, nes teisėjams rašant prašymus atostogoms (ir/ar papildomam poilsio laikui už budėjimą) ir juose netiksliai suformulavus prašymą, gali kilti painiava.	
Projekto 12 punktas: „Už budėjimą namuose teisėjams kompensuojama išmokant 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio dydžio priemoną už 2 valandų			

budėjimą namuose.“

8.	Tauragės apylinkės teismas	Siekiant efektyvaus darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo, naujoje tvarkoje turėtų būti numatyta galimybė už budėjimą namuose kompensuoti teisėjui suteikiant papildomą poilsio dieną, mokant jo vidutinį darbo užmokestį ir budėjimo namuose laiką prilyginant darbo laikui, kaip yra numatyta iki šiol galiojančioje tvarkoje. Budėjimo namuose pageidauja ir teisėjai, kurie gyvena kitame rajone ar mieste nei jų darbo vieta. Projekto 12 punkte numatyta apmokėjimo tvarka už budėjimą namuose, netenkina nei vieno teisėjo ir patvirtinus šią tvarką, jie atsisakys budėti namuose. Tokiu atveju, paskiriant teisėją budėti darbe, nors teisėjas ir neatliks ikiteisminio tyrimo veiksmų, jam turės būti mokamas didesnis nei vidutinis darbo užmokestis. Kadangi teismui skiriamas nepakankamas finansavimas darbo užmokesčiui, bus sunku įgyvendinti naująją tvarką.	Neatsižvelgti. Viena iš priežasčių, kodėl kilo poreikis parengti Projektą, jame siūlomas įtvirtinti nuostatas orientuojant į tai, kad būtų budima teisme, yra tai, kad daugelyje teismų buvo nustatoma nepagrįstai daug laiko budėjimui namuose, kadangi daugeliu atvejų pagal statistinius duomenis realių procesinių veiksmų atlikta itin mažai; už neprotingai ilgą budėjimą namuose teisėjams būdavo suteikiama nemažai apmokamų papildomų poilsio dienų ir taip neefektyviai naudojamos teisingumo vykdymo funkcijų vykdymui užtikrinti skiriamos lėšos. Darbo kodekso 118 ir 144 straipsniai nenumato galimybės už budėjimą namuose gauti kompensacijos papildomomis atostogų dienomis ar suteikiant papildomą poilsio laiką. Nors į Projektą tiesiogiai Darbo kodekso normos neperkeltos, tačiau į jas tikslinga atsižvelgti, kad nebūtų nustatyta esminėms šio teisės akto nuostatomis prieštaraujanti tvarka.
----	-----------------------------------	---	--

Projekto 13 punktas: „Teisėjui suteikta papildoma atostogų diena pažymima Papildomame žiniaraštyje. Toks žymėjimas nedaro įtakos bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymui.“.

9.	Kauno apylinkės teismo pirmininkas D. Kantaravičius	„Teisėjui papildoma atostogų diena galėtų būti suteikta tik kai jis už budėjimą teisme surinko 8 val. Manau, būtų tikslinga šį valandų skaičių aiškiai nustatyti. Jeigu teisėjui pagal grafiką nustatytas 4 val. budėjimas namuose, o dvi iš jų jis buvo atvykęs ir dirbo teisme, gali kilti klausimų dėl dvigubos apskaitos. Manau, TT nutarime galėtų būti aiškiai įtvirtinta, kad kompensavimo mechanizmas suveiktų tik už budėjimą teisme ir tokiu atveju likusiai budėjimo daliai už likusias 2 valandas 12 punktas jau nebūtų taikomas. Svarstyтина dėl 13 punkto atsisakymo, nes papildoma atostogų	Atsižvelgti iš dalies. Įvertinus aukščiau aptartas pastabas dėl tikslintinų sąvokų „papildoma atostogų diena“ į „papildomas poilsio laikas“, nėra pagrindo atsisakyti 13 punkto bei laikyti, kad papildoma atostogų diena gali būti suteikiama tik už 8 val. Tačiau šis punktas tikslintinas, įvertinus dėl 7 punkto gautas pastabas, susijusias su Papildomo žiniaraščio pildymu: „13. Teisėjui suteiktas papildomas poilsio laikas pažymimas Papildomame žiniaraštyje arba bendrame
----	--	---	--

diena galėtų būti žymima ne Papildomame, o Bendrame darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, kas daroma ir šiuo metu. Siūlau Papildomame žiniaraštyje fiksuoti tik budėjimų trukmę teisme ar namuose. Priešingu atveju gausis, kad Bendrame žiniaraštyje teisėjas konkrečią dieną dirbo, o Papildomame – kad nedirbo (atostogų diena). Be to, finansininkams, apskaičiuojant avansus ir atlyginimus visiems teismo darbuotojams, būtų patogiau matyti atostogų ar darbo dienų apskaitą Bendrame, o Papildomame žiniaraštyje.“.

teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, jeigu teisme Papildomas žiniaraštis nėra pildomas. ~~Papildomo žiniaraščio žymėjimas nedaro įtakos bendrojo teismo darbuotojų darbo laiko apskaitos žiniaraščio pildymui.“.~~

Atkreiptinas dėmesys, kad budėjimas teisme yra laikomas darbo laiku. Sistemiskai vertinant Darbo kodekso 118 straipsnio 2 dalies bei 144 straipsnio 1 dalies. nuostatas bei Projekto 4 punkte pateiktus sąvokų apibrėžimus, darytina išvada, kad kompensavimui neturi reikšmės tai, ar per nustatytą budėjimo teisme laiką reikėjo atlikti kokius nors procesinius veiksmus, ar ne. Net jei tam tikrus veiksmus reikėjo atlikti, tai nebus laikoma „darbu poilsio ir švenčių dieną“, kadangi tai yra iš anksto pagal nustatytą grafiką numatytas budėjimo teisme laikas.

Pažymėtina ir tai, kad apmokėjimas už budėjimą teisme švenčių dieną yra toks pat, kaip už darbą švenčių ar poilsio dieną (dvigubas teisėjo atlyginimas). Skirtumas yra tik tokiu atveju, jei budima poilsio dieną (1,5 teisėjo atlyginimo). Nustatant kompensavimo tvarką, reikšminga įvertinti tai, kad esant budėjimui teisme teisėjas jau iš anksto žino, kad reikės budėti ir, kilus poreikiui, atlikti tam tikrus veiksmus, o darbas švenčių ar poilsio dieną yra nesuplanuotas ir nenumatytas iš anksto, todėl patiriamais nepatogumams ir suvaržymams kompensuoti už tokį darbą yra numatoma skirtinga tvarka.

Tuo atveju, jei visgi yra poreikis atskirai žymėti numatytą budėjimo laiką ir per tą laiką realiai atliktų veiksmų laiką (pvz., teismui nustačius budėjimo tvarką, kai išimtiniais atvejais budima namuose ir į teismą atvykstama tik iškilus poreikiui atlikti procesinius veiksmus, teismo darbo organizavimo, budėjimų stebėsenos ar kt. tikslais), pastebėtina, kad privaloma

			papildomo žiniaraščio forma nėra nustatyta, taigi jame galima numatyti galimybę atskirose eilutėse žymėti valandas - pažymėti ir numatytą budėjimo laiką, ir realių procesinių veiksmų atlikimo laiką bei kompensuojamą už tokį darbą laiką.
Kitos pastabos Projektui			
10.	Vilniaus apygardos teismas	<p>Dėl viršvalandžių</p> <p>„Lietuvos Respublikos darbo kodekso 111 straipsnio 2 dalies 4 punkte numatyta, kad į darbo laiką įeina ir budėjimo laikas, 112 straipsnio 3 dalyje reglamentuota darbuotojo darbo laiko norma – keturiasdešimt valandų per savaitę, 114 straipsnio 1 dalyje apibrėžti maksimaliojo darbo laiko reikalavimai, nurodoma, kad vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius <...>, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt aštuonios valandos. Vadinasi, teisėjas, kuris dirbo penkias darbo dienas per savaitę ir budėjo teisme poilsio ir švenčių dieną, dirbo viršvalandžius, nes dirbo 48 val. Darbo kodeksas nurodytu atveju jokių išlygų nenumato. Už viršvalandinį darbą (DK 144 straipsnio 4 dalis) švenčių dienomis yra numatyta ne mažiau kaip du su puse darbuotojo užmokesčio dydžio apmokėjimas bei atitinkamos trukmės poilsio laikas (poilsio laikas padaugintas iš dviejų su puse karto) gali būti pridedamas prie kasmetinių atostogų.“.</p>	<p>Neatsižvelgti.</p> <p>Įvertinus Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, kurioje ne kartą yra pažymėta, kad teisingumo vykdymo funkcija lemia išskirtinį konstitucinį teisėjo statusą ir teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų (žr. Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimą, 2001 m. liepos 12 d. nutarimas, 2011 m. vasario 14 d. nutarimas ir kt.), darytina išvada, kad teisėjo darbo laikas vertintinas kaip nenormuotas. Nenormuotas teisėjo darbo laikas reiškia, kad teisėjai ir teismo pirmininkai turi teisę dienos eigoje darbą organizuoti savo nuožiūra taip, kad laikas būtų išnaudojamas efektyviau, geresniam teisėjo pareigų atlikimui ir nebūtinai darbo vietoje. Taigi, manytina, nėra pagrindo laikyti, kad atlikdamas įprastus proceso įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytus veiksmus po teismo darbo valandų teisėjas dirba viršvalandžius ir juos fiksuoti bei papildomai kompensuoti.</p>
11.	Vilniaus regiono apylinkės teismas	<p>„Vilniaus regiono apylinkės teismo nuomone, teisėjų budėjimo tvarkos apraše tikslinga būtų nustatyti, kuriuose rūmuose teisėjas privalo budėti, kai teismas sudarytas iš rūmų. Šio klausimo sureguliacija aktualus tiek dėl bendros budėjimų tvarkos, tiek ir dėl papildomų su tuo susijusių išlaidų.</p>	<p>Neatsižvelgti</p> <p>Minėta, kad Teisėjų taryba dar 2017 m. spalio 31 d. raštu Nr. 36P-203-(7.1.9) teikė teismams rekomendaciją nuo 2018 m. sausio 1 d. ikiteisminio tyrimo veiksmus atliekančių teisėjų budėjimą savaitgaliais ir švenčių</p>

		<p>Pažymime, kad nors besirengiant teismų reorganizavimui Nacionalinė teismų administracija rekomendavo teismams budėti tik centriniuose rūmuose, visgi, mūsų teismo nuomone, atsižvelgus į eilę praktinių ir finansinių momentų, tikslinga būtų nustatyti teisėjams budėjimo tvarką savo darbo vietoje. Taipogi pažymime, kad, pvz., Vilniaus regiono kai kurie rūmai (Švenčionių, Ukmergės) nuo Vilniaus miesto yra nutolę 70-90 km atstumu, todėl teisėjų budėjimas tik centriniuose rūmuose reikalautų papildomų išlaidų:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teisėjams už atvykimui ir grįžimui sunaudotą kurą; 2) posėdžių sekretorėms, vertėjoms už sunaudotą kurą, kadangi teisėjai neprisiimtų atsakomybės už kitų darbuotojų sveikatą ir gyvybę jas vežant atlikti darbo funkcijų; 3) ne visi teisėjai ir posėdžių sekretoriai, vertėjai vairuoja, ne visi turi transporto priemones, tad nustačius budėjimo tvarką tik centriniuose rūmuose iškiltų būtinybė savaitgaliais dirbti ir vairuotojų; 4) kaip turėtų būti apskaitomas kelionei skirtas laikas ir už jį atlyginama (reikia išvykti į kitą rajoną, atstumai dideli, atitinkamai didės ir laiko sąnaudos kelionei); 5) paminėtus organizacinius klausimus sprendžiant kitaip, t. y. teisėjams budint tik centriniuose rūmuose, galėtumėm suteikti savo vertėją ir posėdžių sekretorių, bet tuomet būtų atimta teisė iš kituose rūmuose dirbančių posėdžių sekretorių ir vertėjų pasinaudoti galimybe dirbti savaitgalį ir užsidirbti. <p>Todėl atsižvelgiant į paminėtus darbo organizavimo aspektus ir dėl to kylantį papildomų lėšų poreikį, tikslinga šį klausimą sureguliuoti tvarkos aprašą papildant nuostata, kad teisėjas savaitgaliais ir švenčių dienomis budi teisme, t. y. tuose teismo rūmuose, kuriuose yra teisėjo darbo vieta, apie tai nurodant teisėjų budėjimo grafike.“.</p>	<p>dienomis organizuoti apylinkių teismų <i>centriniuose rūmuose</i>, kartu nepaneigiant teismų pirmininkų teisės dėl <i>objektyvių aplinkybių esant poreikiui</i> (pavyzdžiui, teismo rūmų veiklos teritorijoje veikia policijos areštinės, specializuotos įstaigos (Užsieniečių registracijos centras, Pasienio rinktinė); dėl didelio atstumo nuo teismo rūmų iki centrinių rūmų ir jei dėl veiklos intensyvumo budėjimas rūmuose yra būtinas) teisėjų budėjimą organizuoti ar/ir kituose apylinkių teismų rūmuose. Pažymėtina, kad, Teisėjų tarybos vertinimu, skirtingas budėjimo tvarkos nustatymas teismuose turi būti išimtis, nulemta objektyvių aplinkybių. Taip pat pastebėtina, kad vienas iš Projekto parengimo tikslų – kiek įmanoma labiau suvienodinti teismų taikomą ikiteisminio tyrimo funkcijų atlikimo ne darbo metu organizavimo praktiką.</p>
12.	Klaipėdos apylinkės teismas	<p>„Aprašo III skyriuje įtvirtintas kompensavimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą. Kompleksiškai vertinant Apraše apibrėžtą sąvoką, kad „Budėjimas – tai teisėjo buvimas teisme arba namuose <...>“ bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) VIII skyriaus Darbo ir poilsio laikas Pirmąjį</p>	<p>Neatsižvelgti. Darbo kodekso 118 straipsnio 4 dalyje <i>expressis verbis</i> nustatyta, kad „darbuotojo buvimas ne darbovietėje, bet esant pasirengusiam atlikti tam tikrus veiksmus ar atvykti į darbovietę kilus būtinybei įprastiniu poilsio</p>

		<p>skirsnį Darbo laikas ir Europos Teisingumo Teismo formuojamą praktiką (2018 m. vasario 21 d. sprendimas byloje Nr. C-518/15 R. <i>Matzak v Ville de Nivelle</i> (toliau – Sprendimas), koreguotinas siūlomas kompensavimo mechanizmas. DK 111 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta nuostata, kad „Darbo laikas – bet koks laikas, kuriuo darbuotojas yra darbdavio žinioje ar atlieka pareigas <...>“. Sprendime laikotarpį kvalifikuojant kaip „darbo laiką“ lemiamas veiksnys yra tai, kad darbuotojas privalo fiziškai būti darbdavio nurodytoje vietoje ir turi būti jo pasiekiamas, kad prireikus galėtų nedelsdamas atlikti savo funkcijas.</p> <p>Teisėjų budėjimas (buvimas teisme ar namie) – tai buvimas darbdavio žinioje ir pasirengimas nedelsiant atlikti procesinius veiksmus. Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, negali būti taikomas skirtingas kompensavimas teisėjui budint – būnant teisme ar namuose, bet kuriuo atveju tai yra darbo laikas. Todėl už budėjimą poilsio dieną turėtų būti mokama pusantro teisėjo atlyginimo; už budėjimą švenčių dieną – dvigubas teisėjo atlyginimas; už darbą poilsio ir švenčių dienomis – dvigubas teisėjo atlyginimas.“.</p>	<p>laiku (pasyvusis budėjimas namie), <u>nelaikomas darbo laiku, išskyrus faktiškai atliktų veiksmų laiką</u>.“.</p> <p>Europos Teisingumo Teismas 2018 m. vasario 21 d. sprendime byloje Nr. C-518/15 R. <i>Matzak v Ville de Nivelle</i> (toliau – Sprendimas), be kita ko, nurodė, kad: „<...>kitaip yra tada, kai darbuotojas dirba pasyviojo budėjimo režimu, pagal kurį jis turi būti visada pasiekiamas, tačiau neprivalo būti darbo vietoje. Šiuo atveju, nors yra darbdavio žinioje – tai yra turi būti jo pasiekiamas, darbuotojas gali laisviau organizuoti savo laiką ir jį skirti savo interesams tenkinti. Tokiomis aplinkybėmis <u>tik laikas, susijęs su realiu paslaugų teikimu, gali būti laikomas „darbo laiku“</u> pagal Direktyvą 2003/88 (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo <i>Jaeger</i>, C-151/02, EU:C:2003:437, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).“ (60 punktas).</p> <p>Sprendime konstatuota, kad „pareiga fiziškai būti darbdavio nurodytoje vietoje ir iš to kylantys vietos ir laiko apribojimai, taip pat būtinybė atvykti į darbo vietą per 8 minutes objektyviai riboja darbuotojo galimybes tenkinti savo asmeninius ir socialinius interesus.“.</p> <p>Šiuo atveju Darbo kodeksas skiria du pasyviojo budėjimo atvejus, t. y.: 1) kai darbuotojas privalo būti darbdavio nurodytoje vietoje, pasirengęs prireikus atlikti savo funkcijas (pasyvusis budėjimas) (118 straipsnio 2 dalis); 2) darbuotojo buvimas ne darbovietėje, bet esant pasirengusiam atlikti tam tikrus veiksmus ar atvykti į darbovietę kilus būtinybei įprastiniu poilsio laiku (pasyvusis budėjimas namie).</p> <p>Manytina, kad Projekto nuostatos, parengtos pagal minėtas Darbo kodekso normas, neprieštarauja Sprendime pateiktiems išaiškinimams, kadangi teisėjui numačius „budėjimą namuose“ iš esmės nekyla itin reikšmingų vietos ir laiko apribojimų, nenustatoma</p>
--	--	--	--

		<p>būtinybė atvykti į darbo vietą per konkretų itin trumpą laiką, t. y. teisėjo galimybes tenkinti savo asmeninius ir socialinius interesus reikšmingai nėra ribojamos (taip pat įvertinus ir tai, kiek realių procesinių veiksmų, dėl kurių kyla poreikis atvykti į teismą, yra atliekama). Už tam tikrus galimai kylančius nepatogumus yra numatyta kompensavimo galimybė išmokant priemoką.</p> <p>Pažymėtina ir tai, kad Projekte išdėstytos nuostatos orientuotos į tai, kad būtų budima teismo patalpose, o budėjimas namuose būtų nustatomas tik išimtiniais atvejais, tuo pačiu užtikrinant, kad būtų patiriama kuo mažiau nepatogumų.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Prezidentė pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 36, 39, 45, 51, 53¹, 53², 54, 55¹, 57, 61, 63, 69¹, 76, 78, 84, 85, 88, 91², 91⁴, 91⁵, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, papildymo 44¹ straipsniu ir VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, kurio 25 straipsniu numatyta pakeisti Teismų įstatymo 98 straipsnio nuostatas. Teismų įstatyme siūloma įtvirtinti nuostatas, numatančias teisėjų budėjimą būtent teisme (ne namuose) ir kompensavimo už jį būdus.</p>
--	--	--

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga. L. Sapiegos g. 15. LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2018-02-20 Nr. 4R-226-(7.1.00)

DĖL TEISĖJŲ TARYBOS NUTARIMO PAKAITIMO PROJEKTO PATEIKIMO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) teikia Teisėjų tarybai nutarimo „Dėl Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. 13P-167-(7.1.2) „Dėl Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas). Projektas buvo teiktas derinti Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo bei Teismų administravimo komitetams (toliau – Komitetai). Komitetų narių, iš esmės prieštaraujančių dėl Projekto pateikimo svarstyti Teisėjų tarybos posėdžiui, nebuvo. Projektas patikslintas atsižvelgus į Teisėjų tarybos Teisės aktų projektų rengimo komiteto koordinatoriaus Ramūno Gadliausko redakcines pastabas. Įvertinus Teismų administravimo komiteto narės Audros Ežerskės pastabą, patikslintas nutarimo 2.3 papunktis, numatant darbo organizavimo tvarką ne tik teismo posėdžių sekretorėms, bet ir vertėjoms.

Atsižvelgus į Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies nuostatas, pagal kurias Teisėjų taryba turi nustatyti konkrečią kompensavimo už budėjimus bei darbą poilsio ir švenčių dienomis tvarką, įvertinus Komitetų narių pasiūlymus, Projekte siūloma atsisakyti pavyzdinių nuostatų, numatant konkrečią ir teismams privalomą kompensavimo už budėjimus bei darbą poilsio ir švenčių dienomis tvarką.

Dėl poreikio parengti Projektą

Projektas parengtas atlikus Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2) (toliau – Aprašas), nuostatų taikymo Lietuvos Respublikos teismuose praktikos analizę bei įvertinus teismų atsiliepimus dėl Aprašo taikymo problemų.

Administracija, apibendrinusi teismų pateiktus duomenis apie 2016 m. ir 2017 m. sausio–rugpjūčio mėnesių budėjimą, darbą poilsio ir švenčių dienomis ir viršvalandžius bei kompensavimą už tokį darbą, nustatė, kad didžioji dalis apylinkių teismų taiko budėjimą namuose ir tik prireikus yra atvykstama į teismą atlikti neatidėliotinų proceso įstatymuose nustatytų veiksmų (tik Vilniaus miesto apylinkės teisme budėjimai organizuojami darbo vietoje, t. y. teisme).

Analizuojuant gautus duomenis (žr. pridedamą apibendrintų duomenų lentelę), tarp kai kurių apylinkių teismų per pasirinktą dvidešimties mėnesių ataskaitinį laikotarpį pastebėta nemaža disproporcija pagal budėtų valandų skaičių. Pvz., Zarasų rajono apylinkės teisme budėta 750 val. namuose, 2 val. budėta teisme, pagal „LITEKO“ duomenis atlikti 3 ikiteisminio tyrimo veiksmai; Skuodo rajono apylinkės teisme namuose budėta 744 val., dirbta 3 poilsio ir švenčių dienas, atlikti 3 ikiteisminio tyrimo veiksmai. Tuo tarpu Kupiškio rajono apylinkės teisme namuose budėta 160 val., dirbta 7 poilsio ir švenčių dienas, atlikti 7 ikiteisminio tyrimo veiksmai; Molėtų rajono apylinkės teisme namuose budėta 154 val., 23 val. budėta teisme ir dirbta 19 poilsio ir švenčių dienų, atliktas 1 ikiteisminio tyrimo veiksmas. Visuose paminėtuose teismuose dirbo po tris teisėjus. Galima

LIETUVOS
TEISMAI

išskirti šiuos itin daug budėjimo namuose valandų nurodžiusius teismus: Raseinių rajono apylinkės teismas – 1 200 val. (16 val. budėta teisme, atlikti 2 ikiteisminio tyrimo veiksmai); Skuodo rajono apylinkės teismas – 744 val., (dirbta 3 poilsio ir švenčių dienas, atlikti 3 ikiteisminio tyrimo veiksmai); Šalčininkų rajono apylinkės teismas – 1 416 val., (dirbta 9 poilsio ir švenčių dienas, atlikti 9 ikiteisminio tyrimo veiksmai).

Iš teismų pateiktų duomenų taip pat nustatyta, kad per dvidešimties mėnesių ataskaitinį laikotarpį teismai nurodė suteikę nuo 10 (Panevėžio miesto apylinkės teismas) ar 14,5 dienos (Prienų rajono apylinkės teismas) iki 100 papildomų poilsio dienų (Ignalinos rajono apylinkės teismas 4 teisėjams) ar 70 dienų (Zarasų rajono apylinkės teismas 3 teisėjams). Kituose teismuose per ataskaitinį laikotarpį buvo suteikiama vidutiniškai apie 30–45 papildomas poilsio dienas. Teismų nurodytas turimų nepanaudotų („sukauptų“) papildomų poilsio dienų skaičius iki 2017 m. rugsėjo mėn. buvo skirtingas: nuo nulinio (Palangos miesto, Telšių rajono apylinkės teismai) ar 5 dienų (Klaipėdos ir Jurbarko rajonų apylinkės teismai), iki 57,5 dienų (Šalčininkų rajono apylinkės teismas), 54 dienų (Kelmės rajono apylinkės teismas). Apibendrinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog apylinkių teismuose organizuojant ikiteisminio tyrimo funkcijų atlikimą ne darbo metu buvo formuojama praktika numatant nepagrįstai daug laiko budėjimui namuose, kadangi daugeliu atvejų realių procesinių veiksmų atlikta itin mažai. Už neprotingai ilgą budėjimą namuose teisėjams būdavo suteikiama nemažai apmokamų papildomų poilsio dienų. Taigi, neracionaliai planuojant budėjimus, kompensuojant už juos, neefektyviai naudojamos valstybės biudžeto lėšos. Tą iliustruoja ir itin didelės teismų sprendimais priteistos sumos pagal teisėjų ieškinius dėl kompensavimo už budėjimą ir darbą poilsio ir švenčių dienomis (pvz., Vilniaus apygardos administracinio teismo 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-10577-473/2014 trims Zarasų rajono apylinkės teismo teisėjams priteista 33 589,44 Eur, Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. gruodžio 28 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. eI-7743-629/2015 keturiems Lazdijų rajono apylinkės teismo teisėjams priteista 33 824,40 Eur, Vilniaus apygardos administracinio teismo 2017 m. birželio 20 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. I-1893-790/2017 trims Joniškio rajono apylinkės teismo teisėjams priteista 29 095 Eur). Be to, teisėjams neišnaudojant visų sukauptų papildomų poilsio dienų teismams kyla finansinių sunkumų tais atvejais, kai teisėjas yra atleidžiamas iš pareigų ir su juo reikia visiškai atsiskaityti, be kita ko, – išmokėti kompensaciją už nepanaudotas atostogas. Šios nustatytos aplinkybės rodo poreikį iš naujo sureguliuoti teisėjų budėjimo, darbo poilsio ir švenčių dienomis tvarką bei numatyti racionalų kompensavimo už tokį darbą būdą.

Kai kurie Komitetų nariai pateikė nuomonę, kad atlikta 2016–2017 m. analizė šiuo metu jau nėra aktuali, kadangi po teismų reorganizavimo budėjimai organizuojami kitaip, todėl tikslinga surinkti papildomą informaciją ir atlikti naują analizę. Pažymėtina, kad pateikus derinti Projektą teismams, jie, teikdami pastabas, turės galimybę nurodyti, kaip šiuo metu yra organizuojami budėjimai ir darbas poilsio bei švenčių dienomis ir įvertinus pateiktus duomenis, atitinkamai galima bus koreguoti Projektą. Taip pat paminėtina, kad Projekte nėra imperatyviai nurodoma, jog privaloma organizuoti budėjimą reorganizuotų teismų centriniuose rūmuose, kadangi, Administracijos turimais duomenimis, ne visi apylinkių teismai yra numatę budėti būtent centriniuose rūmuose dėl konkrečių regionų ypatumų ar kitų organizacinių priežasčių.

Paminėtina ir tai, kad Aprašas buvo parengtas taikant įstatymo analogiją grindžiamas Lietuvos Respublikos darbo kodekse nustatytas kompensavimo už viršvalandinį darbą, darbą švenčių ir poilsio dienomis bei budėjimus priemonės. Taigi poreikis parengti Projektą taip pat iškilo nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojus Darbo kodekso nuostatoms, kuriose pakeistas viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimų teisinis reglamentavimas ir kompensavimo už tokį darbą tvarka.

Dėl Projekto tikslų

Nors Aprašo 3 punkte yra nurodyta, kad siekdami efektyvaus darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo, teismų pirmininkai bendradarbiaudami su kitomis institucijomis (policija, prokuratūra) turi imtis organizacinių priemonių, užtikrinančių, jog budėjimas būtų vykdomas kuo

trumpesnę laiką (paprastai namuose) ir tik išimtiniais atvejais būtų dirbamas viršvalandinis darbas ar darbas poilsio ir švenčių dienomis, tačiau, kaip nurodyta aukščiau, iš teismų pateiktų duomenų, matyti, kad daugeliu atvejų be objektyvaus pagrindo numatant ilgą budėjimo namuose valandų skaičių (neatsižvelgiant į, pvz., prokuratūros numatytą budėjimo laiką), teisėjai turėjo galimybę gauti daug papildomų apmokamų poilsio dienų (arba kai kuriuose teismuose gauti kompensaciją pinigais). Matyti, kad Teisėjų tarybos rekomendacijos ir siūlymai, kurie buvo išdėstyti Apraše, ne visuomet yra tinkamai taikomi ir ne visi teismai linkę įvertinti realią situaciją, lemiančią objektyvų poreikį nustatyti atitinkamą budėjimo valandų skaičių.

Projektu siekiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris būtų aiškesnis, paprastesnis ir būtų kiek įmanoma labiau suvienodinta teismų taikoma ikiteisminio tyrimo funkcijų atlikimo ne darbo metu organizavimo praktika bei sumažinta galimybė piktnaudžiauti nuostatomis, numatančiomis budėjimo, darbo poilsio ir švenčių dienomis bei kompensavimą už šį darbą tvarką.

Projektu siūlomi pakeitimai

1. Teisėjų viršvalandžių fiksavimo ir kompensavimo už juos tvarkos atsisakymas

Aprašo 4 punkte pateiktuose Apraše vartojamų sąvokų apibrėžimuose nurodyta, kad viršvalandiniu darbu laikomas teismo pirmininko nustatyta tvarka teisėjo dirbamas darbas, kuris viršija per vieną darbo dieną dirbamų valandų skaičių ir šio darbo iš anksto nebuvo galima suplanuoti ir numatyti bei dėl teisinių ir (ar) faktinių kliūčių negalima šių veiksmų atlikti kitu laiku ar atidėti kitai dienai. Aprašu nebuvo neregamentuojami atvejai, kai teisėjas lieka teisme po teismo darbo valandų rengti procesinio sprendimo ar dėl kitų, su darbo organizavimu susijusių, priežasčių. Administracijai teismų pateikti duomenys apie dirbtą viršvalandžių skaičių vienareikšmiai neleidžia teigti, kad yra užfiksuotas būtent tokio darbo, kuris Apraše apibrėžiamas kaip viršvalandinis, laikas, o ne tas laikas, kai teisėjas dėl savo darbo organizavimo ypatumų lieka dirbti teisme po teismo darbo valandų.

Paminėtina, kad Konstitucijos 109 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo teismai. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad teisingumo vykdymo funkcija lemia išskirtinį konstitucinį teisėjo statusą, kurį atskleidžia įvairios Konstitucijos nuostatos, įtvirtinančios ne tik teisėjo ir teismų nepriklausomumą vykdant teisingumą (109 straipsnio 2 dalis), bet ir draudimą kištis į teisėjo veiklą, teisėjo asmens neliečiamybę (114 straipsnis) ir kt. Šiuo pagrindu teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų (žr. Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d. nutarimą, 2001 m. liepos 12 d. nutarimas, 2011 m. vasario 14 d. nutarimas ir kt.). Įvertinus išskirtinį konstitucinį teisėjo statusą, kylantį iš Konstitucijoje įtvirtintos teisingumo vykdymo funkcijos, atsižvelgus į tai, kad teisėjas pagal jo atliekamas pareigas negali būti priskirtas prie valstybės tarnautojų ar darbuotojų, darytina išvada, kad nėra pagrindo teisėjo darbo laiko vertinti kaip normuoto. Nenormuotas teisėjo darbo laikas reiškia, kad teisėjai ir teismo pirmininkai turi teisę dienos eigoje darbą organizuoti savo nuožiūra taip, kad laikas būtų išnaudojamas efektyviau, geresniam teisėjo pareigų atlikimui ir nebūtinai darbo vietoje. Teisėjo darbą sudaro rengimasis byloms, jų nagrinėjimas, procesinių dokumentų rengimas ir tvarkymas. Pasirengimas bylai susideda iš bylos medžiagos analizės, taikomų įstatymų ir teisinės literatūros studijavimo, susipažinimo su teismine praktika. Teisėjas pats turi teisę nusistatyti, kada ir kiek būti darbo vietoje. Tai jis sprendžia pagal jam tenkančias pareigas nustatytu laiku nagrinėti bylas, dalyvauti teismo ar kituose renginiuose (susirinkimuose, susitikimuose, pasitarimuose, priėmimuose, kvalifikacijos kėlimo užsiėmimuose, mokymuose, budėjimuose ir kt.), kuriuose paskirtas ar įsipareigojo dalyvauti (plačiau žr. Teisėjų etikos ir drausmės komisijos 2016 m. spalio 24 d. sprendimą Nr. 18P-12).

Pažymėtina ir tai, kad Teisėjų taryba 2017 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 13P-183-(7.1.2) pritarė darbo grupės, sudarytos Teisėjų tarybos 2017 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 13P-33-(7.1.2), parengtam Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo projektui (toliau – Teismų įstatymo pakeitimo projektas), kurio 3 straipsniu siūloma papildyti Teismų įstatymą 44¹ straipsniu, nustatant, kad „Teisėjas savo darbo laiką planuoja ir organizuoja savarankiškai, išskyrus proceso įstatymuose nustatytus atvejus“.

Apibendrinus išdėstytas nuostatas, darytina išvada, kad teisėjo darbo laikas nėra normuotas ir todėl nėra pagrindo laikyti, kad atlikdamas įprastus proceso įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytus veiksmus teisėjas dirba viršvalandžius. Dėl nurodytos priežasties tokiais atvejais nėra tikslinga fiksuoti viršvalandinio darbo laiką ir už jį kompensuoti. Teismo darbo organizavimui ir tinkamam personalo administravimui užtikrinti pildomame darbo laiko apskaitos žiniaraštyje fiksuotinas teisėjo dirbtų valandų skaičius per dieną toks, koks yra įprastas teismo darbo laikas – 8 val. 15 min. Tačiau, atsižvelgus į aukščiau išdėstytas aplinkybes, tokio darbo laiko nurodymas žiniaraštyje nereiškia, kad teisėjas būtinai dirbo teisme nuo 8 iki 17 valandos.

2. Rekomendacijų dėl budėjimo teisme įtvirtinimas

Teismų pateiktų duomenų analizė parodė, kad nustačius budėjimą namuose dažnai tuo yra piktnaudžiaujama – numatomas ilgesnis nei reikalinga budėjimo laikas, teisėjai už tai turi galimybę gauti nemažai papildomų apmokamų poilsio dienų ar piniginę kompensaciją. Tam, kad teismams skiriamos valstybės biudžeto lėšos būtų panaudojamos efektyviau, Projekte siūloma numatyti, kad teismai, susiderinę su prokuratūra ir policija, organizuotų budėjimą ne namuose, o teismo patalpose. Manytina, kad, priklausomai nuo teismo dydžio, įvertinus jame atliekamų procesinių veiksmų skaičių, pakaktų numatyti budėjimą vieną poilsio dieną (paprastai sekmadienį) bei antrą šventinę dieną (jei iš eilės eina daugiau nei viena šventinė diena), budint apie 2–4 valandas (didžiuosiuose teismuose – iki 8 valandų).

3. Dėl posėdžių sekretorių ir vertėjų darbo organizavimo

Atsižvelgus į teismų išreikštas nevienkartinės pastabas dėl problemų, kylančių nustatant budėjimą teismo posėdžių sekretorėms bei vertėjams (sekretorės atsisako budėti, nes naujajame Darbo kodekse nustatytas kompensavimo už budėjimą namuose bei teisme poilsio dieną būdas jų nemotyvuoja), siūloma nutarime dėl Projekto tvirtinimo nustatyti teismams rekomendaciją organizuoti sekretorių ir vertėjų darbą taip, kad joms būtų skiriamas ne budėjimas pagal patvirtintą grafiką, o teismo pirmininko įsakymu būtų nustatomas darbas konkrečią poilsio ar švenčių dieną. Tokiu atveju sekretorėms ir vertėjoms būtų galimybė kompensuoti už darbą poilsio bei švenčių dienomis suteikiant papildomas poilsio dienas (Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 26¹ straipsnio 1–2 dalys, 43 straipsnio 7 dalis, Darbo kodekso 144 straipsnis), taigi, tikėtina, kultų mažiau teismo darbo organizavimo problemų, būtų užtikrintas funkcijų vykdymas bei didesnis personalo motyvavimas.

4. Numatomi kompensavimo už budėjimus būdai

Minėta, kad nors Darbo kodekso nuostatos tiesiogiai į Aprašą nėra perkeltos, jomis vadovautasi jį rengiant. Šiuo atveju, rengiant Projektą, taip pat atsižvelgta į Darbo kodekso nuostatas ir numatyta, kad už darbą poilsio ir švenčių dieną bei budėjimą teisme švenčių dieną mokamas ne mažesnis kaip dvigubas teisėjo atlyginimas arba šis laikas, padaugintas iš dviejų, pridedamas prie atostogų.

Vadovaujantis Darbo kodeksu, už budėjimą darbovietėje poilsio dieną darbuotojui turi būti mokamas jo vidutinis darbo užmokestis. Projekte siūloma atsižvelgus į Teismų įstatymo pakeitimo projekte pateiktus siūlymus numatyti, kad už budėjimą teisme poilsio dieną mokama ne mažiau kaip pusantro teisėjo atlyginimo (arba šis laikas, padaugintas iš pusantro, pridedamas prie atostogų). Taigi Projektu siūloma numatyti palankesnę kompensavimo už budėjimą teisme poilsio dieną būdą. Šiomis nuostatomis, atsisakius viršvalandžių fiksavimo (išskyrus įstatymuose nustatytas išimtis ir ypatingus atvejus, susijusius su objektyviomis bylų pobūdžio padiktuotomis aplinkybėmis), iš dalies būtų kompensuota ir už tokį darbą, kai teisėjas dirba po teismo darbo valandų.

Pažymėtina, kad pagal Darbo kodeksą budėjimas namuose nelaikomas darbo laiku, išskyrus faktiškai atliktų veiksmų laiką, ir už tokį budėjimą kompensuotina mokant ne mažiau 20 proc. dydžio priemonę už budėjimo ne darbovietėje savaitę. Projekte siūloma įtvirtinti šias nuostatas, pažymint, kad kompensavimo už budėjimą namuose tvarka yra kita nei už budėjimą teisme. Įvertinus tai, kad Projektu siūloma numatyti tokį reglamentavimą, kuris būtų orientuotas į budėjimo teisme nustatymą, įtvirtintą nuostatą, kad už budėjimą namuose teisėjams kompensuojama išmokant po 1 proc. vidutinio darbo užmokesčio dydžio priemonę už kiekvienas 2

valandas budėjimo namuose. Priemokos suma apskaičiuota proporcingai padalijus savaitės darbo valandų skaičių iš Darbo kodekse numatyto 20 proc. dydžio.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte, kaip ir Darbo kodekse, siūloma nenumatyti galimybės už budėjimą namuose kompensuoti suteikiant papildomas poilsio dienas. Projekte palikus galimybę už budėjimą namuose gauti 1 proc. dydžio priemoką už 2 val. budėjimą, skaičiuojant apytiksliai, apylinkės teismo teisėjui galėtų būti priskaičiuota apie 20 Eur. imant vidutinį apylinkės teismo teisėjo atlyginimą (neatskaičius mokesčių apie 2 000 Eur).

5. Pavadinimo tikslinimas

Numatant teismams privalomą tvarką bei atsisakius nuostatų dėl viršvalandžių fiksavimo ir kompensavimo už juos, tikslinamas Pavyzdinio kompensavimo teisėjams už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 13P-167-(7.1.2), pavadinimas į Kompensavimo teisėjams už darbą poilsio ir švenčių dienomis bei budėjimą tvarkos aprašą.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektu siūloma keisti, koreguoti daugiau kaip pusę jo punktų, vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 83 punktu visas teisės aktas dėstomas nauja redakcija.

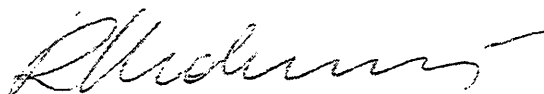
Projektas teikti svarstyti Teisėjų tarybos 2018 m. vasario 23 d. posėdžiui, tam, kad būtų gautas Teisėjų tarybos pritarimas dėl principinių jo nuostatų. Gavus Teisėjų tarybos pritarimą, Projektas teiktinas derinti teismams.

PRIDEDAMA: 1. Projektas, 4 lapai;

2. Projekto lyginamasis variantas, 5 lapai;

3. Teismų pateikti apibendrinti 2016 m. ir 2017 m. sausio–rugpjūčio mėn. duomenys apie budėjimą, darbą poilsio ir švenčių dienomis bei viršvalandžius, 10 lapų.

Direktorė

Reda Molienė